

- עלי מרפא
- שערי הגלילין
- יין הנגבי
- למעשה
- בני היכלא
- דרכי נועם
- טעם גן עדן
- כוכבי אור
- עונג הפרשה
- חנוך לנער
- שאל בני
- הלכה פסוקה

- שמחה וחיות מתוך יראה ופחד
- העולם חשוך. זה תקין?
- 'גמרותי ואגמור - דרכי'
- כך תצליח ללמוד
- בחדר האוצרות
- התורה הזמנית:
- עטרה וקרטליתא
- רחמים לתוך הרוגז
- נכה שומרים על המח
- רצונות אל מול כל המידות
- תעריך את תפקידך!
- הבח לשמירת העיניים
- חובת זימון ושבע ברכות

גליון שבועי למבקשי התרופה והעצה לעובדא למעשה במשנת רביה"ק מוהר"ן מברסלב זיע"א

פוגש הרבה חושך? תדליק נר!

החיים הם מאבק בין האור והחושך, ובין האמונה והכפירה. כל שצריך הוא להדליק נר, אפילו קטן. אך בעקשנות עד שתהא שלהבת עולה מאליה

וקם. להעלות את הנרות פירושו, לקחת את הדברים המקובעים, החלשים והמכובים - לרומם אותם ולהדליק אותם עם רצון חדש. להתעלם מכל מה שכבר מורגל, ומכל מה שלא הצליח, ולהדליק מחדש, יש מאין.

העלאת הנרות, שבה פותחת הפרשה, היא עבודה שקטה מאד, שנעשית בפנים ובהצנע בתוך בית המקדש. אבל בתוך הפעולה הזו, ישנה משמעות עמוקה מאד, שמבטאת את עיקר עבודת היהודי בעולם. מעשה המנורה, אם נתבונן בו, יספר לנו כמה ולמה דווקא הדברים הפשוטים והשגרתיים, יש בהם עוצמה גדולה.

הדלקת הנר

הפרשה, שפותחת במעשה המנורה, ממשיכה ומסתיימת בסיפורים קשים ולא נעימים. חטא המתאוננים, קברות התאוהו, ולשון הרע על משה רבינו. ובמרכז הפרשה, משה רבינו פונה להקב"ה בכאב עצום, וטוען שכבר אין בכוחו לשאת את העם, עם כל התלאות והמרידות שלו. יש כאן קושי עצום של מנהיג שהעם לא נשמע לו, עד כדי שהוא מבקש 'הרגני נא הרוג'. וכנראה שיש קשר בין הפתיחה של הפרשה לבין ההמשך, כי המנורה היא התשובה והפתרון לכל הסיפורים הקשים.

כל יהודי, הוא נשמה שירדה לעולם. הנשמה היא אור גדול, והעולם חושך גדול. האור הגדול של הנשמה מופיע כנר, נר ה' נשמת אדם, והעלאת הנרות היא סיפורה של נשמה יהודית. היהודי, מדליק בכל יום מחדש את הנר של הנשמה שלו, ובכך מאיר את החושך של העולם סביבו. הדלקת נר בחושך, כמה שהיא פעולה פשוטה היא מאד לא פשוטה, כי היא מבטאת את המאבק - בין הנשמה לגוף, בין האור לחושך, ובין האמונה לכפירה.

כל אחד מאתנו, הוא סיפור של נר שנאבק בחושך, וצריך כל יום להתניע את עצמו מחדש, ולהעלות את אותו נר. הנשמה היא רצון, והדלקת הנר היא התנעת הרצון. רבינו הפליג מאד במעלת הרצון, וזה חידוש. כי אנשים לא מבינים, ותמהים 'מה זה כבר רצון', אבל האמת היא, שהרצון הוא נס, והחידוש הגדול והכי לא מובן מאליי שיש. אפשר בקלות לאבד את הרצון, ואפשר גם בקלות, אם רוצים, להדליק אותו.

שלהבת עולה מאליה

במנורה שבעה קנים. ישנם שבעה מידות בנפש, ואת כל אחת מהן צריך להדליק בכל יום, אך כל הדלקה שכזאת פוגשת גם נפילה, שבע יכול צדיק

עלי מרפא

רבי נתן מדבר אליך!

כשתעלה כל הפחדים והיראות לה - תוכל לשמוח ולחיות

פי צריכין להגלות כל הפחדים וכל היראות הנמשלות לבלי לפחד ולהתירא משום דבר פי אם מהשם יתברך לבדו, ולידע ולהאמין שכל היראות והפחדים העובדים על האדם בפרט פחדים פאלה שיש לנו עתה הכל כדי להזכירנו לרעד ולפחד מהשם יתברך ותכף שזוכרין ביראת ה' אף על פי שידעוים כל אחד בנפשו שאינו נקי כלל אף על פי כן יכולים לשמוח ולחיות חיים אמתיים פי יראת ה' תוסיף ימים, בויסת יראת ה' לחיים. וזה עקר שלמות היראה שדיקא על ידי היראה הגדולה ויגיע לשמחה כמו שכתוב וגילו בירעה, ועקר בכח הצדיק האמת, פי מאחר שזוכרין איהו צריכין לפחד ולרעד מעצם הפגמים וכו' תכף מחיין ומשפחין עצמן מה שאנו סמוכין בכח גדול ותפלא כזה וכו'. בפרט שצדיק גם כן לחטין כפיה נקודות טובות בכל יום להחיות עצמנו על ידי זה. ועל ידי זה יכולים לישב דעתו ולהוסיף בכל יום כל מה דאפשר ולחדש ולחזק הרצון והנפשיות דקדושה בכל יום ולהוציא הפספוס מפה אל הפעל על ידי דבור פיו, און טאקי סארט אשרינו שאנו יודעים מקל זה ועוד ועוד, לעולם לא נבוש מה שצדיקנו לידע מאמת פנה וכו',

נתן מברסלב

יום א' שומטים תקצ"ה

חק ולא יעבור

יום	יום לחודש	ליקוטי מוהר"ן קמא	ליקוטי הלכות ח"א	משנה ברורה ח"ו	דון יובא	עלים לחיוב
שבת	יח	ע	רלא	כט	טא	נד
א	יט	ע	רלב	כס	מב	נה
ב	כ	שא	רלג	ל	נג	נו
ג	כא	עא	רלד	לו	מד	נז
ד	כב	עב	רלה	לא	מה	נח
ה	כג	עג	רלו	לב	מו	נט
ו	כד	עג	רלז	לז	מז	ס

התורה הזמנית: ליקוטי מוהר"ן קמא, סימן י"ח

אל נא תשת עלינו חטאת

כל דיבור שרבינו אמר, מתקיים. אבל רבינו רוצה שזה יהיה יותר בשלימות.

רבינו הלא אמר 'גמרותי ואגמור', רבינו גומר. אבל כמה יגמור? כל אחד צריך לראות שרבינו יגמור דרכו הרבה, שיגמור דרכי יותר.

אנחנו לא יכולים לדבר כ"כ הרבה מהפרטים, כי הענין שלנו לא היה להתערב בעניינים של השני ח"ו ח"ו, אסור לנו להתערב בפרט של השני, אסור לנו לדבר עם השני מהפרט שלו, רק אנחנו מדברים מה'כלל' ומה'כלל' צריך לצאת 'פרטים' טובים.

השי"ת ירחם, הן אמת שזה ודאי כבודו יתברך, ורצון רבינו ז"ל, ובודאי יש לרבינו למעלה נחת רוח גדולה ועצומה מזה שנוסעים לרבינו ל'ציון' ויוצא מזה הרהור תשובה, אבל הכח של רבינו הוא כ"כ גדול, שזה יכול להיות יותר יפה, יותר יפה, ויותר יפה, וזה תלוי אם מחזיקים את עצמנו ביחד, באחדות.

יש דיבור מרבינו - ויש כאלה שלא רוצים כלל להאמין בדיבור הזה - 'אני דן את כל אחד לכף זכות חוץ מבעל מחלוקת'.

כתוב בסוף פרשת בהעלותך שאהרן הכהן ומרים הנביאה דיברו על משה רבינו, 'הרק אך במשה דיבר ה' הלא גם בנו דיבר' דיבורים נוראים.

והשי"ת העניש אותם. מרים נהיתה מצורעת, ומובא שגם אהרן הצטרע, אלא שאהרן מיד התרפא בגלל שהיה כהן, אבל אהרן הכהן גם נצטרע.

מה הם כבר עשו? הם דיבור לשון הרע, וזה נקרא מחלוקת, אז מיד, מיד הם נענשו. ויש פרשה בתורה שמרים הצטרעה והיא היתה שבעה ימים חוץ למחנה.

שניהם בודאי התכוונת באמת במחשבתם, והרי אפשר היה לטעון לזכותם, הלא הם התכוונו באמת, והם היו צדיקים. אעפ"כ הם עשו מחלוקת, והענישו את שתייהם. האם זה דבר קטן שמרים הנביאה היתה מצורעת שבעה ימים? האם זה עונש קטן?

מרים חזרה אח"כ להיות מרים, היא שוב היתה מרים, אהרן הכהן הוא שוב אותו אהרן הכהן, אבל על הדבר הזה, השי"ת העניש אותם.

כך גם לגבי הדיבור של רבינו, מה פירוש שהוא לא דן כף לזכות בעל מחלוקת, לא שהוא משליך אותו לגמרי, אבל על העוולה הזו הוא לא דן אותו לכף זכות. ובודאי אפשר לעשות תשובה, ולומר 'אל נא תשת עלינו חטאת', כמו שאמר אהרן הכהן.

נצוד לשונך הלכות לשון הרע

יש כמה סוגי לשון הרע. ואחד מהם 'הורדת ערך האדם שעליו מדבר הלשון הרע'. יש שהמספר מגנה אדם שעכשיו נוהג כשורה, ע"י סיפור מעשי אבותיו או מעשים רעים שעה לפני שחזר למוטב, אפילו אם השומעים יודעים מהמעשים האלו, או שהם מפורשמים אצל הכל, והמספר אינו מתכוון לבזותו בסיפור זה, יש בזה איסור לשון הרע. מכיון שאם היה מספר זאת לפני האדם עצמו, היה מצטער או מתבייש, וזה אסור משום אונאת דברים, לכן גם שלא בפניו אסור.

גם שייך 'הורדת ערך' ע"י סיפור שהוא חטא בדבר שהרבה בני אדם נכשלים בזה, כגון ביטול תורה, שסיפור עליו שאינו לומד תורה גם בזמן שהוא פנוי מעסקיו. או לספר שהוא שיקר, או שאינו מדקדק בפרטי המצוות, אף אם הוא מורגל בכך, אסור לבזותו לפני אחרים, כי אינו יוצא מכלל 'עמיתך' על עבירה שנדמה לו כהיתר. [קיצור הל' לשה"ה, פ"ב סעיף א']

וזהו תורה צוה לנו משה מורה קהלת יעקב, קהלת יעקב דיקא. דהינו ששישיר אל נקהליו ונקבצין יחד באהבה ואחדות ביניהם שאז הם נכללין בשגשג התורה פנ"ל - אז התורה ירשה לנו. כי אז דיקא יכולין להמשיך על עצמו קדשת התורה.

(ליקוטי הלכות, פיקדון ה, יד)

לחטוף לימוד ללא ספיקות

להתרכז ולהחליט ממה ללמוד, על כן אתה מרשה לעצמך להתחמק מהלימוד.

אך דע לך שאף שבודאי חשוב לקבוע בדעתך מה אתה לומד, אך יותר מכך חשוב שתרגיל את עצמך לחטוף לימוד אפילו בלי שום סדר קבוע, אלא לדעת לפתוח את הספר הראשון שנקרה לידך, בלי לחשוב הרבה, פשוט לפתוח את הספר ולהתחיל ללמוד, כי פעמים דווקא השלימות שהאדם מחפש את הלימוד הרצוי ביותר, הוא זה שמעב ומבלבל אותך שתתרחק מהלימוד.

כי צריך שתדע שהספיקות הוא הדבר הגרוע ביותר בעבודת ה', כי אף שצריך לחתור ביישוב הדעת לבוא להחלטה מה ללמוד, אך אף על פי כן ה'בלבול' הוא קשה יותר, וצריך לדעת להחליט מהו, לתפוס ספר וללמוד איזה לימוד שיהיה, כי כל התורה שייכת אליך, והיכן שאתה לומד אתה לוקח את חלקך בקרבת ה'. וכאשר תדע לחטוף, אז תראה שממילא יתבהר שכלך בלימודים הקבועים והמסודרים.

וכדוגמת המעשה הנורא של ה'חכם והתם' (סיפ"מ ט') שהחכם הפסיק לחפש פרנסה לרוב ספיקותיו שלא ידע במה להתפרנס, ולעומתו התם חטף את הפרנסה הראשונה שהזדמנה לידיו, וכך התקדם עד שנעשה לשר גדול - זכור - התורה היא פרנסת נפשך!

דע לך אחי, שאחד המניעות הגדולות לגזול עיתים אל התורה הוא הספיקות וחוסר הבהירות שאינך יודע מה אתה צריך ללמוד.

כי הרבה פעמים אתה מוצא את עצמך בזמן פנוי, ובאמת בלי קושי אמיתי ללמוד, נכנס אל בית המדרש, ולא ברור לך בדיוק מה ללמוד, ניגש לארון הגמרות ומנסה לקחת גמרא, ואז חושב לעצמך, אולי כדאי דווקא להכין הפרשה, ואז עולה בדעתך מחשבה אולי ללמוד מדרש או ספר חסידות, ובדרך ראית משנה ברורה ומחליט ללמוד הלכה, וכיון שהמצאיות לא ברורה, פתאום מצלצל הטלפון, ובסופו של דבר אתה מוצא את עצמך בחדר קפה משוחח עם חבר.

וכך לאט לאט נקבע בלב הרגשת ריחוק וניתוק מהתורה, ובכל פעם שיש איזה זמן פנוי בבית וכדומה, כבר אינך מעלה בדעתך שיכול אתה להתקרב אל השם יתברך דרך לימוד תורתנו הק', יהיה איזה חלק בתורה שיהיה - כי התורה כולה שמוותיו של השי"ת.

ועלכן אחי היקר, חשוב מאוד שתיישב דעתך שיהיה לך איזה שיעור או כמה שיעורים בזמנים פנויים, לקבוע איזה מסכת או כמה ספרים אחרים שאותם אתה לומד בזמנים לא מוגדרים וכדומה. וכך תוכל לחטוף לימוד בלי הרבה בלבולים ומחשבות, **כי לא תמיד המניעות הוא חוסר חשק וכבידות, אלא פשוט חוסר בהירות שאין לך הגדרה פשוט ללמוד, וכיון שאין לך כעת את הכח**

הליכות

שיחות ומנהגים

הכנה לשבת ב'

הילוכו למלוהו: 'היום צריכים להתעכב מעט יותר, כי עדיין אין לי חלות לשבת, וצריכים לפעול אצל הצדיק גם עבור חלות'.

◆ מעין זה כתב החסיד ר' שמואל הורביץ ז"ל (ימי שמואל קנב): ביום שישי הייתי הולך לכותל המערבי ואחר כך למערת שמעון הצדיק, והייתי קורא שניים מקראת אחד תרגום והולך למקווה בזריזות, ואח"כ הייתי אומר את כל התפילות מליקוטי תפילות על שבת קודש ותהילים ושייר השירים - בחיות גדול.

◆ וכן מובא בשיח שרפי קודש (ה, תסט): הסוחרים הקדמונים היו מבקשים בתפילתם שישלח להם ה' פרנסה כל אחד לפי פרנסתו, אך לא בערב שבת וחודש אלול כדי שיוכלו לקבל את השבת כראוי, ובאלול כדי שיוכלו יעסוק כל היות בתורה ותפילה.

◆ 'ושמרו בני ישראל', את שבתותי תשמרו: יש לפרש מלשון ייחול והמתנה (כמו 'אביו שמר את הדבר', ופרש"י שהיה ממתין ומצפה מתי יבוא וכו'), כי צריכים ליחל ולהמתין ולצפות לכסוף ולהשתוקק, מתי יבא ויגיע לקדושת שבת. (יקרא דשבתא סו)

◆ רגיל היה ר' שמואל שפירא ז"ל לבוא לציון דוד המלך כל ליל שישי בחצות הלילה והיה מתפלל ומתבודד עד תפילת שחרית, ואחר התפילה היה אומר בהשתוקקות ובכיסופים גדולים את כל התפילות על שבת קודש מליקוטי תפילות, עד חצות היום. (שמואל בקראי שמו)

◆ כמו"כ היה נוהג ללכת מידי יום שישי אחר הצהריים למערת שמעון הצדיק, ומכן עצמו לקבל את השבת. באחד מערבי השבתות אמר בדרך

דרכי נועם

חיפוש אור הצדיק בתורתו הקדושה

ביאורים על תורה י"ח קמא - התורה הזמנית
ע"פ שיעורי הגה"ח ר' ניסן דוד קיוואק שליט"א

ועל ידי זה נעשה עטרה לעניים הבורחים מכבוד ושררה ועושיין עצמן כשירים, וכשנתעטרין בעטרה של רחמינות ברחמינות (תהלים ק"ג) "המעטרי חסד ורחמים", אזי מקבלין את הכבוד והשררה בעל פה, וזהו (ישעיהו כ"ח): "עטרת צבי לשאר עמו" כמו שמשלים עצמו כשירים (מגלה ט"ו), כי זה שהצדיק בורח מהשררה והכבוד ואינו רוצה להנהיג את העולם, זאת המחשבה בא להם מבחינת הסתרת פני השם על ידי מעוט אמונה שיש ביש"אל, כי לפי רב הפירה, חס ושלוש, פן הסתרת פני השם, ואין רוצה להנהיג אותם.

שאלות בסדר הדברים

ונעורר בס"ד כמה שאלות בקצרה. הנה לכאורה היה צריך לומר באופן ברור שזוכין לתפוס התכלית ע"י הפרת הכעס ברחמינות, וכן לכאור שעל ידי זה נמתק החרון אף (ומכח זה לראות את התכלית), ואחר כך לכאור שכשיש כעס גם אין הצדיק רוצה להנהיג אותנו ולהאיר בנו את הארת התכלית, ולמה קשר כמה דברים זה בזה, וגם מהו עניין העטרה לעניים, ולמה אין די לומר שע"י הצדיק חוזר ומנהיג את ישראל.

מהות העטרה של רחמינות

ועל פי מה שמתבאר מדברי מוהרנ"ת (בהלכות שלוחין הלכה ה' אות ט"ו) יש כאן שני שלבים ושני דרגות. כי ההתחלה היא מהפרת כעס ברחמים, אבל עדיין לא התבטל הכעס לגמרי² וכן בעולם עדיין יש פגם הכעס, ובקל יפול האדם מאד, כי הנסיגות מתגברים כל הזמן באופן נורא מאוד. ושורש הענין, שבאמת עדיין הצדיקים לא קבלו את העטרה של מדות הרחמים³ שמשם הכח להנהיג, ולכן עדיין כביכול חסר בהנהגתם. ולזה צריך את השלב הבא של לעטר את הצדיק בעטרה של רחמינות, ואז באמת הצדיק יוכל להנהיג אותו באמת אל התכלית.

1. שאם אין מחפשים כראוי את הצדיק גורמים גם לו שגיאה ח"ו ונעלם ממנו הדרך לתקן את ישראל, עיין שם.
2. וכמו שאפשר לדייק מלשון 'מיפר'.
3. שהם המקיפים והעטרה של הצדיק, שכאשר הם מאירים הוא יכול לקבל ההנהגה. והוא ענין הפסוק שבמביא 'המעטרי חסד ורחמים'.

חיפוש אור הצדיק

והכוונה בזה אלינו למעשה חוץ מעצם הפרת הכעס ברחמינות, הוא חיפוש אור הצדיק מתוך אמונה שהצדיק יכול להנהיג אותי ולהאיר בי הארה של תכלית עולם הבא בכל הזמנים והמצבים והנסיגות, ועי"ז זוכים באמת לקבל את הארת הצדיק, כי בכך פועלים וממשיכים את ענין העטרה. ורק כשיש עטרה לעניים - שמאירים מדות הרחמים שעליהם נאמר 'ברוגז - רחם תזכור, ויש לאדם אמונה אמיתית ושלמה בצדיק, שיש לו כח להנהיג אותו ולהאיר לו את התכלית והעצות לזכות לזה גם במקומות וזמנים של התגברות בחינת הרוגז, אזי הצדיק יכול להנהיג. וכשהאדם עושה את העטרה הזו לצדיק ובוה מבין 'משהו' בגדולת הצדיק ונותן לו כביכול עטרה ושררה, מתוך אמונה שבאמת יש לו כח להנהיג וכנ"ל.

וההסתרה הזאת היא בחינת פקסו וחרון אפו הבא על ידי עבודת אילנים, כמאמר: 'כל זמן שיש עבודת אילנים בעולם, חרון אף בעולם, ואפלו קש"אין עבודת אילנים בעולם אלא שהאמונה אין כל כך בשלמות, אז גם פן החרון אף והסתרתו לפי התמעטות האמונה, ומחמת שחרון אפו פרגע כמו שכתוב "כי רגע באפו", על ידי זה אין נרגש אלא כשיש עבודת אילנים בעולם, אבל בלא עבודת אילנים אלא בחפרון משלמות אמונה, אזי בודאי אינו נרגש מעט החרון אף שבהלק רגע, ואין נכר הסתרת פני השם, אבל ההשתלשלות של החרון אף כשבא להצדיקים אזי מסתירים פניהם מהעולם ואינם

בחדר האוצרות

שמע רבי אברהם את שאלתו-תהייתו והשיבו: "שאלה זו כבר נשאל מוהרנ"ת. מעשה באברך שבא אליו ושטח בפניו את כיסופיו ולבטיו: 'חפץ אני לעזוב את עסקי העולם הזה ולישב רק על התורה ועבודת ה', אולם אז אצטרך להיות נתמך על ידי אחרים. אינני יודע האם לעשות כך, או שמא אעבוד לפרנסתי'.

"ענהו רבי נתן: אמשול לך משל, מעשה במלך אחד שאמר לאוהבו הנאמן 'כאות הוקרה על אהבתך ומסירותך אלי, רשאי אתה להיכנס לחדר אוצרותיי למשך שעתיים, וכל מה שתספיק לקחת משם - הריהו שלך. ביום המיועד הלך אוהבו של המלך עם שקים גדולים, נכנס אל חדר המסכיות, והחל ממלא בזריזות את השקים, חלפה שעה והנה שם הוא לב כי בטנו מציקה לו מרעב... התברר כי מרוב התרגשותו לא אכל זמן רב. אולם אז חשב לעצמו: אם אלך לאכול, יסתיימו השעתיים ואפסיד הון רב... מה עשה? חיפש איזו שהיא פרוסת לחם, נגס ממנה בים והמשיך למלא את השקים

משקה אילנות מקטנותם רבי לוי יצחק בנדר זצ"ל

העוסקים בתורה ותפילה בכל לבבם ונפשם. חתנו הראשון היה ר' לוי יצחק. ר' אהרן, שידע להעריך את האוצר שנפל בחלקו, התחייב כנהוג שנה אחת 'קעסט', לדאוג לפרנסת בתו וחתנו. על אותה תקופה סיפר ר' לוי יצחק לימים 'חמי חי בעניות מופלגת, אולם עבורי דאג שיהיה לי המובחר שבמובחר, 'טויבן מילעך' - 'חלב יונים' כלשונו.

אולם השנה הראשונה חלפה לה עד מהרה, ור' לוי יצחק הבין שמעתה עליו לראות כיצד להתפרנס. מתגורר הוא אמנם בקיבליטש, אך באומן הלא יושב מורו החסיד הגדול רבי אברהם חזן בן רבי נחמן מטולטשין, החליט אפוא לשאול בעצתו. בהזדמנות הראשונה שטח בפניו את לבטיו: "הנה כעת באה לסיימה שנת הק'עסט", מעתה יהיה עלי לדאוג לפרנסת הבית, האם אפנה לעסוק במשא-ומתן או במלאכה, הלא בתורה הקדושה חפצי ובה כל ישעי, שמא אעסוק רק בחיי הנצח בלבד?"

תשובות יתקבלו עד יום ראשון בשעה 19:00

לחידודא

תשובה לחידה הקודמת:

"גהינום של קרח" למי הוא נועד?

למי שלא מתגבר להתחדש אחרי שנפל, ונמשך אחר קרידות ויאוש. (ליקוטי הלכות סוף הלכות בשר וחלב)

הזוכה: נחמן ח. ירושלים
זכה בשובר זיכוי ע"ס 100 ש"ח עבור טיסה לאומן.

מהיכן נמשכת החכמה להמציא מנשרים חשמליים?

לכבוד מערכת עלה לתרופה במענה לשואל במכתב למדור זה אענה את חלקי

מה ששאל איך ובאיזה נקודה עלינו להזהר בהמשכת המנהיגות, אצטט לו מכתב שכתב הגה"ח רבי גדליה אהרן קניג זצ"ל, בספרו שערי צדיק.

זה לשונו "ולהסביר את הענין יש לומר, דהנה ענין העבודה זרה או בחינת מיעוט אמונה שיש בעולם כל זה בא מחמת התגברות הגאווה, כל אחד ואחד לפי בחינתו, עד שאפשר להגיע ח"ו שעושה עצמו עבודה זרה מחמת גאווה, כמו המן ימח שמו וכו', ועל כן נשתלשל מזה כעס ואכזריות, שזה בא מחמת שכל אחד מתגאה על השני עד שמתאכזר עליו, אבל כשזוכים ומפדים ומהפכים את הכעס

לרחמנות, שזה מה שאחד אוהב את חברו ומרחם עליו, שזה בא מתוך ענוה שמבטל כל אחד לגבי חברו ונעשה אחד אתו, ועל כן זה גורם שיתגלה האור האמיתי של הצדיק העניו האמת, וע"ז מתגלה גם אחדותו יתברך שמו בעולם.

"נמצא כי שבירת הכעס והאכזריות והסבתו לרחמנות, שזה בחינת שהופכים את בחינת פירוד הלבבות שהיה עד עכשיו עד שנעשה לאחדות גמור, זה גורם הפרת חרון אף ה' מירשאל ומכל העולם כולו התלוי בהם, ולא עוד אלא שזוכים ע"י כך למנהיג אמיתי בבחינת משה רבינו, שמלמד אותם דרכי אמונתו הקדושה והטהורה, לקרוא כולם בשם ה' יחד בשפה ברורה ובנעימה" עכ"ל

ולשבר הגאווה העצה היעוצה

מרביו"ל הוא להרבות בהתבודדות ובשיחה בינו לבין קונו, עיין היטב בתו' נב.

אסיים מכתבי (ועוד חזון למועד בל"ג לכתוב מענה לשואל) בכל חותמי ברכה והצלחה וכל טוב סלה

ידידכם עוז אברהם שלום הלוי שישא

הערת המערכת:

נודה מאד לרה"ח שליט"א על הבאת הדברים של אחד ממעתיקי השמועה מגדולי אנשי צ"ל, ובזאת נעזר את כלל אנשי שלומינו כל אחד אשר הוציא איזה נקודה הן מאשר האיר לו מדברי רבינו"ל או שהבין מפי אחר והאיר הנקודה בלבו, שלא יחסך את המציאה מכלל אנשי אלא יתן את פרוי בעט"ו, להבדיל נקודות עמומות ולהאיר עוד נקודה באור הצדיק.

רוצים להנהיג את העולם, ומחמת שהחרון אף הוא מעט מן המעט מחלק הרגע, על ידי זה אינם תולים הסתרת פניהם ברנו, אלא תולים הסתרת פניהם בקטנותם ועושים עצמן פשוטים ואומרים שאינם ראויין להנהיג העולם, ובאמת גם הם אינם יודעים ומגוישים את החרון אף כי הוא מעט מן המעט.

וזהו: פשהקטין משה את עצמו מליכף למצרים ולהיות מנהיג, אמר (שמות ג): "מי אנכי כי אלך אל פרעה", ושאר דבריו, כתוב (שם ד): "ויחר אף ה' במשה" פרוש: זאת ההקטנה שלא רצה להיות מנהיג, זה מחמת שנשתלשל בו חרון אף ה' פנ"ל, אבל על ידי שנמתק הרנו והחרון אף על ידי רחמנות פנ"ל, אז נמתק החרון אף שיש בתוך הצדיקים על ידי הרחמנות, ואז הרחמנות גובר עליהם, ומרחמים על העולם ונתרצים בהנהיגו, ומקבלים על עצמן השדרה של ההנהגה, וזאת הרחמנות הם מנהיגים את העולם בבחינת (שע"ו מ"ט): "מי מרחם ינהגם", נמצא שזאת הרחמנות היא עטרתם שמעטור אותם במקדת מלכות ומנהיג.

וזה בחינות: קרטיילתא דמקבעי בה אבנים טובות, קרטיילתא פרוש רש"י: ארנז, ארנז זה בחינות רנז הנ"ל, ואבנים טובות זה בחינות עטרה הנ"ל, בחינות רחמנות הנ"ל, וחדרי לה מיני דבריו דמקרי בירשא, זה בחינות אמונה כמאמר (מנלה י): "תחת הנעצוץ יעלה ברוש", זה מקדמי, ונקרא יהודי על שם שקפר בעבודת אלילים, כמאמר (שם י"ג): כל הכופר בעמ"ם נקרא יהודי.

ביאור הארנז שרומז לרנז

והנה מה שמפרש רבינו שארנז היינו הרנז שצריך להמתיק, לכאורה הוא נראה דבר פלאי שהוא רק ברמז באותיות של ארנז יש את האותיות של רנז.

דבר (ועבודה) שבבראיה נקרא כעס, שצריך בו להמתיק את הדין ולהפכו לרחמים. כי כל דבר בעולם הוא "צמצום" של אותיות, וכל צמצום הוא בחי' דין, וזהו הארנז, שהוא צמצום לדברים שמניחים בו וכדומה. ועבודת האדם הוא לקשר את הצמצום הזה (שהוא הוסף מעשה) אל התכלית שלו (בחינת צמצום תחילה), וזוהו הוא הופך את הצמצום הזה שהוא בחי' דין, להתגלות של תכלית הרחמים, שהוא שעשוע עולם הבא שהוא השורש של כל דבר בבראיה. ואף על פי כן השפע מוכרח להגיע ולדרת בבחי' צמצום ודין, כי זה בחי' הכלי של הדבר, כי עיקר השפע מוכרח לכאוב בתוך כלים, ודייקא משם לעלות לתכלית המחשבה.

- 4. וצריך להבינו פי כלל י"א מביאור הליקוטים שרבינו סובב לאחד הדרש עם פירוש הפשוט 'להבין משל ומליצה'.
5. וכמו שמונח מתוך דברי רבינו כאן שהוא קשור לעצם הבראיה, וכן לקמן בענין ר' חנינא בן דוסא.

התחלת העבודה הוא לכל הפחות לכפור בעבודה זרה

ומצד האתערותא דלתתא, עבודת האדם בהפרת הכעס, הוא לכל הפחות "לכפור בע"ז" ולדעת שזה "לא טבע" כל מה שעובר עליו, אלא קשור לתכלית (שהוא הרחמים). ואז יוכל להתחיל לחיות עם הארת התכלית באמת עד שיזכה להיות בתכלית השמחה ולצאת מהעצבות והדין.

קרטיילתא - ארנז

- יש עוד לכאור בענין הקרטיילתא שיש מפרשים שהוא כעין סל שבו הדברים שצריך להוציא בכל עת, ועל פי מה שנתבאר זה עצמו ענין ההמתקה של הרנז שבכל דבר, שע"ז יכול להמשיך ולתקן את האותיות השבורים משבירת הכלים, וכך יכול להשתמש בזה בכל עת, ומקבעי בה אבנים טובות שהם האותיות השלמות שאוסף בזה העולם, כי עיקר הרווח שאפשר להרויח בזה העולם עד אין ערוך, הוא ע"יבחינה זו של הפרת הכעס ברנז, כי זה עיקר עבודת האדם בעולם הזה וכאמור לעיל.
6. עיין ברש"י וברא"ש ב"מ מב: שקרטיילתא הוא סל שאדם מניח בו את הדברים העומדים להוצאה וכדו', וזהו הרמז כאן שמזה האדם חי בעוה"ב וכל צרכי העוה"ב קונים וזוכים ע"י הקרטיילתא הזו.

טעם גן עדן ליקוטי מוהר"ן למעשה | תורה יח [ה]

להמתיק כעס ברחמנות של השי"ת

א] אף שבוודאי צריך האדם לשמור את עצמו שלא לבוא לידי כעס, בכל זאת כאשר מתעורר אצלו מידת הכעס, יתאמץ מאוד להתחזק שלא לפעול שום אכזריות על ידי הכעס, רק יעורר מידה של 'רחמנות' בליבו, וכך ממילא יהיה בכוחו להתגבר על הכעס שהתעורר אצלו.

ב] בשעה שאדם כועס נאטם ליבו ונעשה קצת אכזרי - לא מבעיא אכזריות ממש, אלא אפילו פעולה קטנה שיש בה שמץ אכזריות ואטימות לב מלחשוב על חבירו.

ולכן אף שכעת קשה שלא לכעוס, אך אפשר לעורר ולזכור הרחמים החבויים בעומק הלב, ולעורר את עצמו לחשוב על אותו אדם כמה רחמנות יש עליו. שהרי ההתנהגות שלו מעיד כמה רחמנות גדולה יש עליו, ואם אעשה פעולה נגדו כמה רחמנות יהיה עליו וכו', ועל ידי שמעורר מחשבות כאלו של רחמנות, הוא ממתק ומפר את הכעס בשורשו.

ג] אך גם בענין הרחמנות, יש שאדם מעורר הרחמנות הטבעית שבלבו, ויש רחמנות שאדם מעורר מחשבתו לזכור במידת הרחמים של השי"ת, כי השי"ת מלא רחמים על כל אחד [שהשגה זו היא תכלית הבראיה].

ש"השי"ת זכר בשעת 'רנז'.

לא לפחד ממלחמה - כי לכן נבחרת

במאמר קודם התחלנו לבאר (ע"פ ליקו"מ סי' נ"ו) שכל מחנך [אב או מלמד] יש לו 'מלכות' שהשם יתברך מינה אותו למלך שיהיה לו כח השפעה על כמה מנשמות ישראל. ובמאמר זה נרחיב יותר לבאר ענין המלכות שיש לכל מי שיש לו תפקיד בחינוך.

כי הנה, האופן בו המחנך ניגש אל תפקידו להיות אחראי ללמד תורה, או לחנך במצוות ומעשים טובים ומידות טובות וכו', צריך להיות מתוך הרגשת תפקיד של 'מלכות' כמלך בגדוד, שהשם יתברך נתן לו תפקיד לחנך, ובכל פעם שבא לעשות איזה פעולה בחינוך צריך הוא להלביש את עצמו בבגדי 'מלכות', לדעת שהוא אחד משרי המלוכה במלכות ה', שתפקידו לדאוג לשלום המלכות.

***

אך כשמתעסקים בהגדרה של 'מלכות', יש להבחין בין שני סוגי מלכים, כי יש מלך שהוא כעבד למלאות תאוותו, שלוקח את המלכות לצרכו והנאותו, ונהנה מכך שיש מי שמשועבד תחתיו ושומע לקולו.

ואין כוונתנו למלך גס רוח שמבקש דברים להנאותו וצרכו, אלא אפילו בדקות, יש מלך שכל חיותו הוא מעצם כח השפעתו, שכל השפעה נותן לו הרגשה של שווה ערך, וממילא תמיד טרוד בבדיקת נאמנות נתיניו, האם סרים לגמרי למשמעתו והאם מכבדים אותו כראוי ושומרים על קשר חזק וכו', וכשרואה שאין סרים למשמעתו לגמרי הוא מאבד את ערכו בעיני עצמו וכו'.

לעומת זאת, יש מלך 'בן חורין', שאינו תולה את ערכו ושווי ומצב רוחו כפי כמות או איכות האנשים הסרים למשמעתו המעריכים אותו, אלא זוכר שכל כח ההשפעה שיש לו הוא מחמת שהוא חלק ממלכות ה', והוא סך הכל אחד מהשרים שקיבל כח השפעה לקרב בני אדם למלך, ובכל פעם שבא ללמד תורה, לחנך, להעיר הערה וכיוצא, הוא מזכיר לעצמו שהוא לא לצרכו והנאותו, אלא לחזק את מלכות ה', על ידי שיקרב את הנער עוד מעט אל הכרת המלך, ורק בכך זה הוא ניגש לדבר עם הנער.

***

יש עוד חילוק בין שני מלכים אלו, כי מלך 'בן חורין' הוא מלך המחנך את בנו לנימוסי מלכות, וכל לימודיו שלומד עמו וכל הערות שמעיר לו הוא ללמדו שהוא 'נסין' שיש בכוחו לחזק את מלכות אביו על ידי עמידתו בניסיונות. ולעומת זאת המלך שמשתמש לצרכו והנאותו, כל חינוכו הוא כעין 'מלך' המחנך את נתיניו להיות עבדים.

כי אם המחנך זוכר שכל כח מלכותו הוא מחמת ש'כל אחד מישראל יש לו בחינת מלכות', אם כן המחנך זוכר שגם הנער יש לו חלק במלכות ה', וכל העסק עם הנער הוא רק לחזק את הידיעה הזו בעצמה אצל הנער, שידע שהסיבה שיש לו נסיונות הוא דווקא בגלל שיש לו כח של מלכות, ויש בכוחו לחזק מלכות ה'.

קדושת שבעת הנרות

להזהר שלא יכנס במוחו כלל המחלוקת והמריבה שבין הצדיקים רק יאמין בכולם, כי אם לא היה נפגם מוחו לא היה קשה לו עליהם כלל.

(ד) שמירת העניים מראות ברע, כמובא בליקו"מ (סי' ז) שעיקר הניאוף תלוי בעיניים.

נמצא שכל אחד תלוי בחברו, שע"י הקדושה זוכה לשבעת הנרות וע"י קדושת שבעת הנרות זוכה לשמירת הברית, וכו"ל.

ובזה יש לבאר את המובא בספר ירח האיתנים שע"י הבכיות והדמעות הרבים ששופכים ישראל בשעת תקיעת שופר עי"ז ממשכים קדושת העניים, עיין שם, וידוע שע"י הדמעות ששופכים בשעה שעושה תשובה (על עוון פגה"ב) נמשך תיקון לעוון זה, וכמו שכתב כק"ז מרן החתם סופר (בפר' משפטים) על הפסוק "מלאתך ודמעך לא תאחר" שהם טיפין כנגד טיפין, ואתי שפיר בסייעתא דשמיא.

והחביב והחשוב מכל שבעת הנרות הוא שמירת עניים (עיין מכתב שמואל מכתב מג), ובהו אתי שפיר מה שאמרו חז"ל שרק עי"ז זוכה ורואה פני השכינה, כמובא במסכת דרך ארץ רבה (פרק א) 'כל הרואה שבר ערוה ואינו זן עיניו ממנו זוכה ומקבל פני השכינה' יעו"ש, והשראת השכינה הוא ענין של שפע אלקי (עי' מים עמוקים כא, א), וע"י קדושת שבעת הנרות נזכה למחיית עמלק (וכנ"ל מהלקוטי אב"ן), ולהעביר גלולים מן הארץ ולביאת משיח צדקנו במהרה דיין מתוך רחמים וחסדים אכ"ר.

מובא בליקוטי מוהר"ן (תורה כא) ענין קדושת שבעת הנרות שישמור את עצמו מלהוציא שקר מפיו, ויהיה לו יראת שמים תלוי בחוטם, אמונת חכמים תלוי באזניים ויעצים עניו מראות ברע, עיין שם.

ומבאר בספר לקוטי אב"ן (הל' תפילין ג) שעיקר העצה לזכות למוחין קדושים היינו שפע אלקי המובא שם במאמר, תלוי בשמירת עניי הכבוד בח' שבעת הנרות מטומאה ובפרט מפגה"ב, כמו שכשהיו ישראל במדבר פלטו עניי הכבוד את הפגומים בזה והיא עיקר מלחמת עמלק מדור דור, עי"ש"ה.

והנה מצינו בספרי רביז"ל שכל השבעה נרות הנ"ל תלויים בשמירת הברית. א) שמירת הפה כמובא בספר המדות (אמת כו) 'ע"י שקר באים לפגה"ב', ומרומז בתהלים (פט) "לא אחלל בריתי ומוצא שפתי לא אשנה", ולהיפך ע"י אמת נשאר אות ברית (ספר המדות שם כז).

ב) שמירת החוטם ביראת ה', כמובא בלקוטי עצות (ערך יראה ועבדה אות ו) 'ע"י יראה זוכין לשלמות לשון הקודש ועי"ז זוכין לשמירת הברית', וכן מובא בליקוטי מוהר"ן תניינא (תורה א) שאם נופל לתאוה זו נפסדת היראה.

ג) שמירת האזניים באמונת חכמים, כמובא בלקוטי עצות (ברית ג) 'מי שידוע שפגם בטיפי מוחו צריך

עונג הפרשה

בהעלתך את הרצונות

מובא בזה"ק שיש לאש זו שבע מידות, אהבה, יראה, התפארות, נצחון, הוד, עונג ואמונה, מידות אלו צריכים שיהיו בקדושה, שיאהב את השי"ת, ירא ממנו, וכן הלאה, אך כשהמנורה כבויה - הנרות אינם בוערים להשי"ת והאדם הולך אחרי אהבות רעות, ירא מדברים המפחידים אותו בלי להביאו להתקרב להשי"ת, וכן הלאה.

לכן עיקר עבודת האדם שבשבילה נשלח לעולם הוא כדי לעורר את הרצון הפנימי החוצה ולבעיר בו את נשמתו, לעורר בלבו מתוך רצון זה את אהבת ה' ואת יראתו, וכך יעורר את לבו בבערה שיש בה כח לעמוד נגד התאוות וההרגלים.

אך הפסוק מצוה שבשעה שהאדם מדליק את נשמתו, יחפש איך הוא מדליק אותה לאור פני הצדיקים, אמנם לא רק הצדיקים המופלגים עוסקים בפועל להאיר את הנשמה, כל אדם מצווה להאיר אותה, כמובא בפסוק שהיא עבודת כל הנהנים, אך צריך לכוון הדלקה זו שתאיר בכח הצדיקים המופלגים הנקראים פני המנורה (עיין זוה"ק נשא קמד: פנחס רנז).

(ע"פ ליקו"ה הל' ברכת השחר ה, מד ועוד)

דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות (במדבר ת, ב).

מבאר מוהרנ"ת כי הדלקת המנורה מכוונת אל נשמת האדם המכונה 'נר' כמו שכתוב "נר ה' נשמת אדם", על שם שרשה שהוא הרצון הבווער להשי"ת כנר דולק, כמו שכתוב "כי עזה כמות אהבה וכו' רשפיה רשפי אש".

עצם הרצון להשי"ת קיים בכל מצב, לב של יהודי במהותו נכסף להשי"ת שום פגם לא מגיע לרצון הזה (עיין ע"ק חיים ט, ב). אמנם פעמים שקשה להגיע לנקודה עמוקה זו בנפש, אבל לכל יהודי יש מקום שבו הוא נכסף להשי"ת, ואם יגעו בו יתעורר אף למסור את נפשו על קדושת ה'.

אך אף על פי שעצם הרצון להשי"ת קיים בכל נשמה, בכל זאת פעמים שהנשמה כבויה, רוחות רעות ורגבי עפר שפגעו באש מכבים אותה, ואזי הנשמה כבר לא נמשכת כראוי אחר השי"ת, הרצון נשאר מכוסה תחת כיסויים והסתרות, והאדם נמשך אחר דברים שאינם ראויים.

◆ **השבוע בגיליון:** הקיץ בפתח, ואיתו המערכה על שמירת קדושת העיניים והמחשבה. כיצד מנצחים במערכה? מדור 'שאל בני' פותח לכם ראייה נכונה. מומלץ גם למבוגרים שבינינו.

◆ השבוע יחול כ' סיון, תאריך בו ארעו צרות רבות ופרעות בשנת תקל"א ובשנת ת"ח, עליהם ייסד מוהרנ"ת את הלכה ג' שבהלכות חובל בחבירו. בהלכה זו נותן מוהרנ"ת טעם ונחמה על דם ישראל הנשפך כמים, וזמנו הבאנו במדור 'הלום' בגיליון הנחמה שיצא לאור אחר ל"ג בעומר (601).

טעמו וראו!

◆ הודעה חשובה: ארגון 'נצח להושיע' הפועל למען כלל אנ"ש תחת ארגון 'מרכז הצלה' מפרסם בזאת כי היות ובימים האחרונים החלו רשויות הצבא לקרוא לחקירה את אלו שהיו בחו"ל מעל 7 ימים בתקופת ראש השנה, על כן: כל מי שנקרא לחקירה - **שיפנה מיידי לראגון, על מנת למנוע סיבוכים מיותרים.** מספרם: 03-3077347 שלוחה 5 ואח"כ 3.

◆ בס"ד מתקיים מידי בוקר אחר תפילת ותיקין - חבורה מיוחדת בספק"ק **עלים לתרופה** עם הרה"ח ר' **שמעון אלי ברוין** שליט"א, בביהמ"ד דקהילת 'אנשי הצדיק', שכונת קנה בושם בית שמש.

י"ל ע"י מנון עלה לתרופה
בכל ענין או להצטרפות למנויים בדוא"ר:
A028080148@GMAIL.COM
מקס או הודעה קולית: 02-8080148
במקרים דחופים:
054-8591148 | 053-3175211
המקרים נסגרת מידי יום ראשון בשעה 19:00

החיזוק השבועי

**ידע בני חביבי פי רבנו הקדוש
והנשגב והנורא זכר צדיק וקדוש
לברכה ידע כל מה שיעבר עליך
עד הסוף, וכבר הקדים רפואות
נוראות למפוזתינו האנושות,
על ידי כל התורות והמעשיות
והשיחות וההתגלות אלקות
שהאיר פדעתינו.**

חזק בני חזק!

(עלים לתרופה מט)

יהלום

**פי כל אדם צריך ומכרה לעסק
לקרב גם אחרים לה' יתברך
ולעשות בעלי תשובה וגרים
פי לכה נוצרת:
(ליקוטי הלכות גרים ג, יט)**

לאחרונה מתגברים אצלי הניסיונות בשמירת עיניים מאוד מאוד, ואיני מוצא שום עצה לנפשי?

א] מואפן שאלתך נראה שהגך מבוהל מאוד מהתגברות היצר הנורא הזה, ואף שצריך ללחום בענין שמירת עיניים עד כדי מסירות נפש, אך הבהלה מכך, הוא בעצמו הגורם לנסינות.

ועל כן צריך להתחזק שלא יהיה איכפת לך כלל מעצם כך שמתגברים מחשבות ורצונות לא טובים, אתה תעשה את שלך ותילחם ביצר, אך לא להיות עסוק במחשבות על מצבך הרוחני הכללי, האם היצר פעיל, ולמה אני נופל וכו', אלא תילחם על כל נסיון בפני עצמו, כי עכשו ה' לא מרשה להסתכל, בלי הרבה מחשבות מיותרות ובהלה בענין המלחמה.

ב] צריך ללכת בהרגשה כמו 'גיבור מצליח', ולזכור את כל הפעמים שאתה כן מצליח להסיח את את עיניך מראות ברע, שהרי בוודאי אינך פוגם תמיד, ומסתמא יש לך הרבה פעמים של התגברות, אלא שבפעם אחת שהגך נכשל ח"ו, אתה

מאת הרה"ג ר' שמעון אנשין שליט"א מוצ' דביהכנס' נחלת חן

הלכה פסוקה

חובת זימון ושבע ברכות

רוקדים וכו' - אין להתייר לברך ביחיד.
ב. אם לפני שהתחיל לאכול התנה במפורש 'שאינו רוצה להצטרף ולקבוע סעודה עם שאר הסועדים' - ו"א שמועיל תנאי זה לפטור אותו מחובת הזימון. ו"א שאינו מועיל. ויש שהתיירו רק כשיש צורך נחוץ לכך.

ג. מי שלא התחיל לאכול יחד וגם סיים לאכול לפני שאר הסועדים - אפשר לברך ברכת המזון ביחיד.

גדר 'התחיל ביחד' הוא: שהתחיל לאכול לפני שכולם התחילו לאכול הכזית הראשון, או שהתחיל לאכול לאחר שאכלו כבר הכזית הראשון. ו"א שאם הלכו ליטול דים ביחד, אך שלא התחילו לאכול ביחד ממש, נחשב כ'התחיל ביחד'. ו"א שאם קבעו להתחיל לאכול, אלא שאחד נשתהה קצת עד שכבר התחילו כולם, בכל זאת נחשב כהתחילו ביחד.

וגדר 'סיים לפני השאר', נראה שאפילו כבר גמרו מלאכול לחם אך עדיין לא גמרו לאכול שאר המנות של הסעודה, נחשב כעדיין לא סיימו לאכול.

חובת שמיעת 'שבע ברכות'

"א חובת שמיעתם היא כמו חובת הזימון, ואין היתר להתפטר מזה אלא כאופנים האמורים בברכת הזימון. אך ו"א שאין חובת ברכת שבע ברכות חלה

האוכל בסעודת נשואין או 'שבע ברכות' - חייב לברך ברכת המזון בזימון של עשרה ושמיעת שבע ברכות. אך בכל זאת ישנם אופנים שבהם אין מתחייבים בזה, וכדלהלן:

אופנים שפטורים מזימון בעשרה

- א. מי שנחוץ ללכת לדבר מצוה, ואם ימתין עד שיברכו ברכת המזון, תתבטל המצוה.
- ב. מי שיש לו שיעור קבוע ללמוד וכל שכן אם הוא קביעות של רבים, ואם ימתין עד ברהמ"ו, יעבור הזמן.
- ג. באופן שאי אפשר לשמוע את המזמן האומר ברכת הזימון.
- ד. בכל אלו אם אפשר לאסוף עשרה ולזמן, חייבים לעשות כן. אבל אם אי אפשר, או אפילו כשאפשר לאסוף עשרה, אך יתכן שהחזן או המחזנים יקפידו על זה - מותר לברך ברכת המזון לבד, אך חייבים לזמן ב'שלושה'.

אופנים שמוותר לברך בלא זימון

א. אם אין אפשרות לזמן בשלושה, ונחוץ מאוד לצאת, כגון: אם יכול לבוא לידי הפסד ממון וכדומה, או לידי ביטול תורה, או מחמת בריאותו קשה עליו הישיבה עד הסוף - אזי אם שאר הסועדים עדיין 'לא גמרו לאכול', מותר לו לברך ביחיד. אבל אם כבר 'גמרו לאכול', אף שעדיין